

FJALA E DEPUTETES ENSLEMLVERA ZAKE

E ENJTE DATA 23 MARS 2023

E nderuar Kryetare,

Të nderuar kolegë,

Projektligji “Për nxitjen e përdorimit të energjisë nga burimet e rinovueshme” ka për qëllim të nxisë rritjen e sasisë së energjisë elektrike të prodhuar nga burimet e rinovueshme të diversifikuara, siç mund të jenë era, dielli e të tjera, duke i lehtësuar të gjithë të interesuarit për procedurat që duhet të ndiqen, duke i vendosur në një kuadër rregullator ligjor. Risitë e projektligjit janë sqaruar në mënyrë të detajuar nga zëvendëskryeministrja, dhe unë nuk po ndalem tek to, por do të ndalem vetëm te dy propozimet e bëra nga zoti Vasili, që kanë kaluar edhe në Komisionin e Ekonomisë, dhe tek arsyet pse këto dy propozime nuk janë miratuar dhe nuk janë bërë pjesë e këtij projektligji. Sipas propozuesit, kërkohet të rritet kapaciteti nga 500 kilovatë në 2 megavat të kapacitetit total të instaluar të lejuar për prodhimin e energjisë elektrike nga era ose nga dielli, nga një shoqëri e vogël dhe e mesme ose nga një klient familjar. Sugjerimi i propozuesit është që energjia e tepërt të futet në rrjetin e shpërndarjes me pagesë dhe sugjerohet që të subvencionohet ndërtimi i impianteve fotovoltaike familjare, për të nxitur rritjen e tyre. Gjithashtu, propozohet që bilanci vjetor neto i energjisë të përgatitet në bazë vjetore, nga mujore që është aktualisht. Sa për informacion, aktualisht, një shoqëri e vogël dhe e mesme, ose një klient familjar, ka të drejtë të instalojë një kapacitet total deri në 500 kilovat për prodhimin e energjisë elektrike nga era ose nga dielli, për të mbuluar një pjesë ose të gjithë energjinë për plotësimin e nevojave të tij dhe për ta injektuar në rrjetin e shpërndarjes energjinë elektrike të prodhuar. Gjithashtu, momentalisht, bilanci neto dhe faturimi bëhen në baza mujore për secilën pikë matëse dhe ky dokument do të shërbejë si bazë për përcaktimin e çmimit të energjisë elektrike që do t’i shitet furnizuesit të shërbimit universal. Duke u bazuar në argumentet e mëposhtme, jemi të mendimit që këto dy propozime kanë rënë dhe nuk janë votuar në Komisionin e Ekonomisë dhe Financave.

Së pari, lidhur me rritjen nga 500 kilovatë në 2 megavat të kapacitetit të instaluar të vetëprodhuesve, në raport edhe me qëllimin e kërkuar për aplikimin e kësaj skeme, sqarojmë se ky kapacitet ekzistues i lejuar prej 500 kilovatësh, për prodhimin e energjisë nga burime te rinovueshme, i plotëson nevojat e vetëprodhuesve dhe është më i larti në rajon, kjo duke u krahasuar edhe me skemat e ngjashme të aplikuara, si dhe në raport me sigurinë dhe kapacitetin e rrjetit të shpërndarjes. Një vetëprodhues është një person që prodhon energji elektrike, e konsumon kryesisht për nevojat e veta personale dhe pjesën e tepërt e derdh në rrjet pa pagesë. Për dijeni, Maqedonia e Veriut lejon për familjarët 6 kilovatë dhe për bizneset deri në 40 kilovatë kapacitete për t’u instaluar nga ky lloj prodhimi energjie. Aktualisht, në vendin tonë janë instaluar 100 megavat kapacitete fotovoltaike të subjekteve për vetëprodhim. Nga këto, rreth 80% janë instaluar nga bizneset dhe 20% nga familjarët. Pra, ka një sasi shumë të lartë të instalimit të paneleve fotovoltaike për vetëprodhim, për shkak të skemës incentivuese shumë të gjerë që ka vendi ynë. Për sa i përket planit të klimës së energjisë, vendi ynë deri në vitin 2020 ka pasur një targetim që 38% e konsumit bruto final të sigurohet nga burime të rinovueshme. Këtë target ne e kemi tejkaluar, sepse në vitin 2020 është arritur që nga burimet e

rinovueshme të sigurohet 45% e konsumit, ndërsa në vitin 2021 është siguruar 40% e konsumit. Deri në vitin 2030 targeti i energjisë së rinovueshme në Shqipëri është 54% e konsumit. Ky tregues është më i lartë se rajoni. Çështja e dytë kryesore, tek e cila duhet të ndalemi, lidhet me efektet financiare të propozimeve që janë bërë. Në relacionin e propozuesit nuk janë përcaktuar efektet financiare shtesë që do t'i kushtojnë buxhetit të shtetit. Pra, propozuesi nuk ka bërë një studim apo parashikim, referuar këtij neni që ka propozuar, se sa do të jetë kërkesa nga individë apo biznese të vogla për shtimin e kapacitetit nga 500 kilovatë në 2 megavatë dhe sa do t'i kushtojë buxhetit të shtetit shitja e teprcës për kufirin nga 500 kilovatë në 2 megavatë. Pra, sa është parashikimi i teprcës së energjisë që do të derdhet në rrjet dhe sa do t'i kushtojë kjo buxhetit të shtetit për të rimbursuar klientët familjarë apo bizneset e vogla? Lidhur me propozimin që bilanci neto të bëhet në bazë vjetore, ndërsa faturimi të mbetet mujor, kjo është pjesë e projektligjit të plotë, të cilën e ka sqaruar edhe zëvendëskryeministrja dhe nuk po ndalem. Për sa i përket propozimit tjetër, lidhur me sektorin e energjisë elektrike, që dhënia e lejes për ndërtimin e kapaciteteve të reja prodhuese të energjisë, të cilat nuk janë objekt koncesioni, të bëhet nga agjencia përgjegjëse për burimet natyrore, bie në kundërshtim me fushën e veprimtarisë së kësaj agjencie, kolegu Mziu. Kjo agjenci ka funksion zhvillues e monitorues dhe kryen oponenta lidhur me projektet e reja të energjisë dhe nuk mund të japë leje për ndërtimin e tyre. Ndërsa për propozimin për dhënien e lejes nga Operatori i Shpërndarjes për vetëprodhuesit, që prodhojnë energji elektrike nga dielli deri në 2 megavatë, sërish e theksoj se ky kapacitet deri në 500 kilovatë për vetëprodhuesit e energjisë elektrike nga dielli është i mjaftueshëm për çdo shoqëri të vogël dhe të mesme apo ndonjë klient familjar dhe të gjithë mund ta instalojnë me të njëjtën procedurë siç bëjnë aplikimin për kontratat pranë OSHEE-së.

Lidhur me rritjen deri në 2 megavatë të kapacitetit të instaluar të vetëprodhuesve, siç e kërkon edhe kolegu Mziu, bie në kundërshtim me përcaktimet e pikës 1 të nenit 49 të ligjit "Për sektorin e energjisë elektrike", duke dhënë dy përkufizime të ndryshme për aplikuesit deri në 2 megavatë. Për këto arsye këto dy propozime janë rrezuar në komisionin tonë dhe nuk janë bërë pjesë e këtij projektligji. Faleminderit!